

Sprawozdanie z pracy Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego za rok 2002

Sprawy organizacyjne

Nie było w roku minionym większych zmian organizacyjnych. Przedłużone zostało do 31 sierpnia 2004 roku porozumienie z British Council, w sprawie kontynuowania działalności Biblioteki i Czytelni Brytyjskiej

Z dniem 31 sierpnia 2002 roku zostało zlikwidowane stanowisko Pełnomocnika ds. analizy naukometrycznej

Zarządzeniem nr 7/2002 z dnia 22 stycznia 2002 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w sprawie wprowadzenia „Zasad korzystania z wypożyczalni międzybibliotecznej Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego”, wprowadzono opłaty za sprowadzanie publikacji z innych bibliotek i instytucji.

Budżet Biblioteki ustalony planem rzeczowo – finansowym wynosił: 5.639.409

Ważniejsze wydatki :

- Zakup książek - 267.027
- Prenumerata czasopism i baz danych - 2.178.384 (612.610 z budżetu BUŚ)
- Polisy serwisowe i licencje - 366.747
- Utrzymanie pomieszczeń - 389.392
- Wynagrodzenia - 2.018.751

Biblioteka Uniwersytecka nadal mieści się w budynku dydaktycznym Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii. Pomieszczenia niefunkcjonalne, nie pozwalające na racjonalne rozłożenie stanowisk pracowników, a przede wszystkim utrudniające korzystanie z Biblioteki czytelnikom. Brak miejsca na nowe książki zmusza do ciągłego ich przemieszczania i przeprowadzania selekcji zbiorów. Rozlatujące się krzesła w czytelniach, zbyt mała liczba stanowisk w katalogu, częste awarie przestarzałego i nadmiernie eksploatowanego sprzętu komputerowego, nie wspominając o wypadających oknach, to powody znacznych utrudnień w pracy, a także zniecierpliwienia użytkowników.

W czerwcu 2002 r. magazyny Biblioteki po raz kolejny zostały zalane wodą z rur znajdujących się w pomieszczeniach magazynowych, odprowadzających wodę deszczową z całego budynku. Zalanych zostało ponad 1000 książek. Pracownicy magazynów po raz n-ty suszyli księgozbiór i porządkowali pomieszczenia po zalaniu.

We wrześniu i październiku przeprowadzono najpilniejsze prace remontowe w Czytelni. Wymieniono okna i drzwi. Wstawienie przeszklonej ściany podniosło estetykę i bezpieczeństwo Czytelni. Gruntowny remont pomieszczeń katalogowych poprawił warunki korzystania czytelnikom z katalogów. W okresie wakacyjnym przeprowadzono też remont pomieszczeń pracowniczych w dziale czasopism.

Najważniejszym wydarzeniem minionego roku, było zakończenie pierwszego etapu prac nad planami budowy nowego gmachu Biblioteki Uniwersyteckiej. Przeprowadzony został konkurs architektoniczny na budynek. Na konkurs wpłynęło 39 projektów, spośród których wyłoniony został projekt do realizacji.

Z każdym rokiem wzrasta ilość obciążeń związana z procedurami przetargowymi wynikającymi z Ustawy o Zamówieniach Publicznych. Niestabilność prawa, dowolność interpretacji zapisów ustawy przez Prezesa UZP, ciągłe zmiany regulaminów wewnętrznych powodują, że obciążenia biurokratyczne pochłaniają coraz więcej czasu kosztem prac bibliotecznych. Od czasu wprowadzenia ustawy o zamówieniach publicznych, zamówienie

prenumeraty czasopism w roku 2002 było jednym z najtrudniejszych zadań i pochłonęło niewspółmiernie dużo czasu pracowników i dyrekcji. Rygorystyczne stanowisko Kwestury w sprawie przedpłat oraz postawienie warunku płatności w ratach za dostawę czasopism i baz danych, żądanie gwarancji bankowych od oferentów, powodowały unieważnienia kolejnych przetargów, ponieważ kolporterzy nie akceptowali takich warunków.

W rezultacie na czasopisma zagraniczne przeprowadzono trzy przetargi, na bazy dwa przetargi, a czasopisma polskie, z powodu nie rozstrzygnięcia kolejnych przetargów zamówiono tylko na I kwartał 2003r. w trybie z wolnej ręki.

W wyniku zaistniałej sytuacji w 2002r rozliczono tylko część środków finansowych zabezpieczonych na prenumeratę, pozostałe zostaną rozliczone w 2003r po otrzymaniu rachunków od dostawców za drugą ratę.

Kolejnym obowiązkiem nałożonym na biblioteki spowodowanym nowelizacją ustawy celnej, jest zgłaszanie do odprawy celnej czasopism zagranicznych. Przygotowano więc ogromną dokumentację dla Urzędu Celnego dla odprawy celnej czasopism za lata 2001 i 2002.

Wniosek na dotacje celową na bazę „Polska Literatura Humanistyczna”- złożony w KBN nie znalazł aprobaty. Rektor zdecydował o wykorzystaniu prawa odwołania od decyzji KBN odmawiającej dofinansowania prac.

W dniach 28 do 29 listopada 2002r w naszej Bibliotece złożyli wizytę koledzy z Biblioteki UMK w Toruniu.

W 2002 zatrudnionych było w BUŚ - 78 bibliotekarzy (na 77 i ½ etatów) w tym 6 bibliotekarzy dyplomowanych, 4 osoby ze stopniem naukowym doktora, 5 informatyków, 2 porządkowe i 2 prac. administracji. Odeszło z pracy 5 osób, w tym dwie na emeryturę. Bibliotekarze podnosili swoje kwalifikacje biorąc udział w konferencjach i wyjazdach szkoleniowych.

Mgr Mariusz Tomaszewski brał udział w konferencji "Edukacja na odległość dla społeczeństwa informacyjnego" zorganizowanej w dniach 3-4 VI 2002 przez Uniwersytet Jagielloński, gdzie wygłosił komunikat.

Pracownicy Oddziału Czasopism, Oddziału Informacji Naukowej i bibliotek specjalistycznych uczestniczyli w zorganizowanej w BUŚ prezentacji i szkoleniu w serwisach EBSCO prowadzonych przez przedstawicielkę EBSCO p. Teresę Górecką w kwietniu 2002.

Mgr Beata Trzaska brała udział w konferencji organizowanej przez Bibliotekę Narodową na temat digitalizacji zbiorów, a także podjęła roczne studia podyplomowe w Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej US.

Dwie osoby aktywnie uczestniczyły w konferencji na temat języków informacyjno-wyszukiwawczych w Lublinie (Teresa Kłosek – komunikat, Jolanta Szulc – referat).

Mgr Teresa Kłosek uczestniczyła w Bibliotece Uniwersytetu Warszawskiego w cyklu szkoleń z zakresu współkatalogowania w NUKAT, uczestniczyła też w uroczystym otwarciu Narodowego Uniwersalnego Katalogu Centralnego NUKAT w Warszawie i spotkaniu Zespołu Koordynacyjnego NUKAT w Łodzi.

Mgr Anna Śpiechowicz uczestniczyła w Forum Użytkowników PROLIBa we Wrocławiu.

Mgr Jolanta Szulc w związku z przygotowywaną pracą doktorską uczestniczyła w warsztatach na temat stosowania języka haseł przedmiotowych Biblioteki Narodowej, opracowania zbiorów regionalnych w j.h.p. i odbyła praktykę o Oddziale Opracowania Rzeczowego w Bibliotece KUL. Brała również udział w VIII walnym zgromadzeniu FIDES we Wrocławiu .Dwie osoby podjęły studia podyplomowe na Wydziale Filologicznym – „Biblioteki i systemy informacyjne w Unii Europejskiej.”

Mgr Aldona Grabiańska-Górnik dwukrotnie uczestniczyła w szkoleniach zorganizowanych przez Politechnikę Warszawską na temat stosowania Ustawy

o Zamówieniach Publicznych oraz w trzydniowym kursie na temat zamówień publicznych, zorganizowanym przez Dział Zamówień Publicznych UŚ.

Mgr inż. Andrzej Koziara, i mgr Małgorzata Waga wygłosili na ogólnopolskich konferencjach w Krakowie i Wrocławiu referaty na temat: „Uwarunkowania techniczne, organizacyjne i merytoryczne rozwoju społeczeństwa informacyjnego - rola biblioteki naukowej w środowisku działania” i „Biblioteka akademicka a zarządzanie informacją w środowisku akademickim”.

Z-ca Dyrektora mgr Małgorzata Waga uczestniczyła w zajęciach Międzynarodowej Szkoły Bibliotekarskiej przy Uniwersytecie w Toruniu na temat: zarządzanie informacją (sesja 20 – 30.10.2002r).

Dr Aneta Drabek uzyskała tytuł bibliotekarza dyplomowanego .

Informacja naukowa i dydaktyka

W Oddziale Informacji Naukowej jak i w całej Bibliotece udziela się wielu informacji rzeczowych, bibliograficznych i bibliotecznych, ale odnotowywanie tego typu zapytań zostało zaniechane ze względu na to, że nie odzwierciedla rzeczywistego czasu pracy poświęconego na przygotowanie odpowiedzi, a ewidencja statystyczna udzielanych informacji jest zbyt czasochłonna.

Do najczęściej udzielanych informacji należą:

- Informacja dotycząca lokalizacji poszukiwanych źródeł - zlokalizowano 4269 pozycji bibliograficznych, w tym 1955 czasopism i 2314 książek. W większości przypadków bibliotekarze muszą dokonywać weryfikacji opisów bibliograficznych zamawianych przez czytelników publikacji. W roku bieżącym dodatkowo tytuły czasopism sprawdzane są w bazach pełnotekstowych i w przypadku dostępu czytelnik otrzymuje wydruk poszukiwanego artykułu bezpośrednio w Oddziale Informacji Naukowej.
- Kwerendy załatwiane pocztą elektroniczną w innych bibliotekach (gł. BN): 32.
- Kwerendy katalogowe: 1040 pozycji sprawdzonych w naszych katalogach.
- Kwerendy pisemne dot. szczegółowych poszukiwań literaturowych: 61, analizy cytowań: 10 kwerend na zlecenie pracowników UŚ i innych instytucji naukowych (74 godziny pracy) + szczegółowa analiza bibliometryczna dla Uniwersytetu Śląskiego (2 miesiące pracy 2 osób), sprawdzania wskaźnika Impact Factor: 15 kwerend.
- Odpowiedzi na ankiety

Z elektronicznych źródeł informacji na 5 stanowiskach komputerowych w Czytelni OIN wg wpisu do księgi odwiedzin skorzystało 3863 użytkowników, w tym 214 pracowników naukowych UŚ, 3393 studentów, 241 osób spoza uczelni.

Wg statystyki wygenerowanej z serwera InforWare/IRIS największą ilość logowań odnotowujemy do następujących baz (dane dla BUŚ i reszty Uczelni):

- Przewodnik Bibliograficzny - BUŚ 1746, UŚ 628,
- Bibliografia Zawartości Czasopism - BUŚ 1621, UŚ 557,
- Science Citation Index - BUŚ 2850, UŚ 699 (tylko CD-ROM),
- Science Citation Index Expanded - 4305 sesji wyszukiwawczych, w trakcie których przeprowadzono 23399 poszukiwań (wg statystyki ICM),
- Social Sciences Citation Index - BUŚ 1207, UŚ 485,
- Analytical Abstracts - BUŚ 761, UŚ 60,
- MLA Bibliography - BUŚ 282, UŚ 240,
- Journal Citation Reports SE - BUŚ 246, UŚ 177,
- Journal Citation Reports SSE - BUŚ 98, UŚ 26,
- Ulrich's on Disc - BUŚ 677, UŚ 154,

- ISSN (Paris) - BUŚ 343, UŚ 104,
- GeoRef - BUŚ 105, UŚ 533,
- GEOBASE - BUŚ 94, UŚ 341,
- LISA - BUŚ 244, UŚ 483.

Pozostałe bazy wykorzystywane są w mniejszym zakresie

Suma wszystkich logowań do baz danych rozpowszechnianych w systemie InfoWare/IRIS:

- Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego (logowania na hasła BUŚ): 11893,
- Wszystkie pozostałe jednostki UŚ: 6049.

W dalszym ciągu utrzymuje się tendencja korzystania z baz danych przede wszystkim w Oddziale Informacji Naukowej Biblioteki Uniwersyteckiej. Jedną z przyczyn jest nieumiejętność samodzielnego korzystania z baz przez wielu jeszcze pracowników naukowych, a także zbyt mała aktywność biblioteka specjalistycznych w popularyzacji baz i ich demonstrowaniu.

Bardzo małe wykorzystanie miała baza PSYNDEX (BUŚ 41, UŚ 15), natomiast przywrócona na 3 miesiące do testowania baza PsycINFO rejestruje 190 logowań, co przemawia za rezygnacją w roku bieżącym z bazy PSYNDEX i podjęci starań o przywrócenie, niestety bardzo kosztownej PsycINFO.

Wykorzystanie baz w systemie InfoWare jest nieznacznie niższe niż w roku ubiegłym, co wg naszych obserwacji, wynika z większego wykorzystywania nowych źródeł pełnotekstowych.

Wykorzystanie baz i serwisów on-line przedstawia się następująco:

- EBSCOhost (EIFLDirect)

Zarejestrowano 2580 logowań i 5815 przeszukiwań, co oznacza ponad 6-cio krotny wzrost w stosunku do roku ubiegłego. Ilość poszukiwań w poszczególnych bazach EIFL:

- Academic Search Premier - 3596
- MEDLINE - 1058
- Agricola - 152
- Business Source Premier - 114
- Business Wire News - 187
- ERIC - 120
- PsycINFO - 190 (tylko do testowania od października do grudnia 2002).

- Serwis czasopism EBSCO EJS

Zarejestrowano 105 tys. logowań, ale ponieważ nie są jasne kryteria naliczania nie należy się tym sugerować. Wiarygodne dane dotyczą poszczególnych opcji systemu wg przeszukiwań:

- wg opcji Browse 5456,
- wg opcji Journal search 1671,
- wg opcji Article 2964,
- wyszukane konkretne tytuły 1900,
- wyszukane konkretne numery czasopism 3441,
- ściągnięty pełny tekst 1300.

OJPS - Online Journal Publishing Service

Statystyka czasopism Instytutu Fizyki zarejestrowana na serwerze wydawców (AIP i APS) - dotycząca 9 tytułów bieżących i serwisu archiwalnego PROLA:

- 4813 przeszukań serwisu, 5580 wejść do pełnego tekstu.

- ScienceDirect (Konsorcjum Elseviera)

Serwer ICM zarejestrował na koncie Uniwersytetu Śląskiego 53348 PDF-ów i 3744 wejścia do tytułów czasopism.

Najczęściej korzystają: Instytut Fizyki, Instytut Chemii, Wydział Biologii, Wydział Nauk o Ziemi, Wydział Techniki.

- Cambridge Scientific Abstracts

- logowania 109,

- ilość przeszukiwań 333,

- ilość baz przeszukiwanych w czasie wszystkich sesji 673.

Do najczęściej przeszukiwanych baz należą LISA: 163 i Conference Papers Index: 157

- Periodical Contents Index

logowania: 60,

- przeszukiwania: 197.

Szczegółowa statystyka poszczególnych serwisów – do wglądu w Oddziale Informacji Naukowej. Wykorzystanie baz INSPEC, Gmelin, Beilstein z serwera ICM oraz Chemical Abstracts z serwera Politechniki Wrocławskiej w momencie przygotowywania niniejszego sprawozdania, nie zostało opracowane statystycznie przez administratorów tych serwisów

W roku 2002 zakupiliśmy bazę ISSN Online, Who's Who i World of Learning (dwie ostatnie w pakiecie z wersją drukowaną), oraz włączyliśmy do naszego serwisu bezpłatną dla placówek naukowych w Polsce bazę INIS.

Bardzo ważną decyzją było przystąpienie do konsorcjum wydawnictwa Elsevier-ScienceDirect. Umożliwia to pracownikom naukowym dostęp do wszystkich czasopism tego wydawnictwa prenumerowanych przez biblioteki naukowe w Polsce.

Udostępniliśmy szereg baz danych i serwisów w formie testów: Biological Abstracts (przez 2 miesiące), Linguistics Abstracts Online (1 miesiąc), ChemVillage (1 miesiąc), Faculty of 1000 (2 miesiące), Ecological Abstracts (1 miesiąc), w ramach EIFL (Poznań) - Blackwell Publishing (3 miesiące), ProQuest (1/2 roku), ProQuest Digital dissertations (1/2 roku), Cambridge University Press (3 miesiące), Institute of Physics Publishing (4 miesiące), w ramach EBSCOhost - EconLit, PsycINFO, INSPEC, GeoRef (3 miesiące), testowanie serwisu Kluwer Academic Publishers (2 miesiące).

Przestała się ukazywać baza Environmental RouteNet.

W związku z tak szerokim dostępem sieciowym do płatnych serwisów, konieczne było uporządkowanie kodów dostępu. Zmienione zostały numery IP w sieci oraz ustalona domena UŚ. Wymagało to zmiany wszystkich adresów u wydawców, u których rejestrowaliśmy dostęp do czasopism elektronicznych i baz on-line.

Od lipca 2002 EBSCO Online zostało zastąpione przez EBSCO Electronic Journals Service. Przetestowano nowe możliwości i zasygnalizowano zauważone błędy. Serwis EBSCO Electronic Journals Service jest stale monitorowany przez Oddział Informacji Naukowej i Oddział Czasopism. Rejestracji nowych adresów czasopism elektronicznych i funkcję administratora pełni Oddział Informacji Naukowej.

W bazach EBSCOhost zostały założone linki kierujące do pełnego tekstu lub do informacji katalogowej.

Prace dokumentacyjne i bazy danych opracowywane w Bibliotece Uniwersyteckiej to:

- kartoteka wycinków prasowych "Glob" dotyczących Uniwersytetu Śląskiego - uzupełniana i porządkowana w miarę napływu materiału; w roku sprawozdawczym wpłynęło ponad 1000 wycinków,
- klasyfikacja kart dokumentacyjnych systemu SYNABA - 203 karty sklasyfikowano wg Polskiej Klasyfikacji Tematycznej (160 doktoratów, 16 habilitacji, 27 prac z grantów), Uzupełnianie Katalogów Centralnych Biblioteki Narodowej o opisy książek zagranicznych - wysłano po sprawdzeniu i osygnowaniu 944 karty katalogowe książek zagranicznych, z czego z BUŚ - 387.
- Bibliografia prac naukowych pracowników UŚI opracowywana w systemie komputerowym zawierała na koniec roku 19940 rekordów bibliograficznych i 2403 hasła autorskie. W ciągu roku wprowadzono 3909 nowych rekordów, z czego 1207 to rekordy wprowadzone przez biblioteki specjalistyczne. Autoryzowano 4179 opisów.
- Polska Literatura Humanistyczna (ARTON) - baza cytowań literatury humanistycznej.

W 2002r otrzymaliśmy dofinansowanie z MEN -12 tys zł na napełnianie bazy Polska Literatura Humanistyczna. Środki za zgodą Rady Zarządzającej, wykorzystano w całości w Uniwersytecie Śląskim. Dofinansowanie pozwoliło na napełnienie bazy o roczniki tytułów wstecz. W minionym roku wybrano Przewodniczącego Rady Naukowej Prof. dra hab. Mieczysława Dąbrowskiego. 12.06.2002r. odbyło się spotkanie z przedstawicielami redakcji indeksowanych w bazie tytułów czasopism, omówiono sprawę standaryzacji wydawnictw.

Zawartość bazy to 6036 rekordów bibliograficznych oraz 100965 opisów cytowań.

W roku 2002 wprowadzono do bazy 2103 rekordy bibliograficzne i 40837 opisów cytowań, w tym 1462 rekordy bibliograficzne i 25957 opisów cytowań zostało wprowadzonych do bazy przez UŚI. Oprócz pracowników OIN (3 osoby) zatrudniono jeszcze kilka osób na godziny zlecone do wprowadzania do bazy. Ze względu na funkcję administratora bazy upoważnione osoby wprowadzające obciążone są dodatkowo korektą i autoryzacją rekordów.

Dla ułatwienia czytelnikom przeszukiwania oferowanych zasobów źródeł informacji naukowej oraz poznania zasad korzystania z bibliotek naukowych, Biblioteka Uniwersytecka podejmuje szereg działań w postaci publikacji informatorów, szkoleń, wystaw.

Ważniejsze wydawnictwa informacyjne:

- Informator dla czytelników,
- Wykaz czasopism i innych wydawnictw ciągłych prenumerowanych oraz otrzymanych drogą darów i wymiany w roku 2002 przez Bibliotekę Uniwersytetu Śląskiego, Bibliotekę Śląską i Bibliotekę Główną Akademii Ekonomicznej w Katowicach",
- Elektroniczne źródła informacji - 4 wydania poprawiane i uzupełniane na bieżąco
- "Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego. Informator 2002/2003"; cz. 1: Zapisy - wypożyczenia - katalogi; cz. 2: Czytelnie - zasoby sieci komputerowej; informatory te opracowano dla studentów I roku i powielono dla całej uczelni w ilości 5.400 egz.,
- Informatory tematyczne: "Elektroniczne źródła informacji. Prawo", "Elektroniczne źródła informacji. Nauki humanistyczne", "Elektroniczne źródła informacji. Teologia", "Bazy danych i serwisy czasopism elektronicznych udostępnione do testowania w sieci Uniwersytetu Śląskiego do końca roku 2002",
- Ulotki informacyjne dot. nowości i krótkoterminowych okresów próbnych dostępu do baz danych i czasopism elektronicznych.

Wystawy:

- Nowości w zbiorach BUŚ,
- Przyniesienie biblioteczne – instruktaż dla studentów pierwszego roku o zasadach korzystania z bibliotek naukowych, poszukiwania w katalogach, zamawiania książek itp.
- Lektury nie tylko na święta – prezentacja publikacji popularyzatorskich z różnych dziedzin wiedzy oraz ciekawszych pamiętników, zbiorów listów, literatury pięknej.

Dydaktyka - szkolenia i praktyki

- Przyniesienie biblioteczne - zorganizowano szkolenia dla studentów pierwszego roku wszystkich kierunków. Szkoleniem w BUŚ i bibliotekach specjalistycznych zostało objętych 4249 studentów.
- Opracowano nowy informator dla studentów I roku przeprowadzono szkolenie osób prowadzących zajęcia z przyniesienia biblioteczne w bibliotekach specjalistycznych i w BUŚ.
- dwudniowe praktyki odbyły 6 studentek. 1 miesięczną praktykę wakacyjną odbyły 2 studentki bibliotekoznawstwa UŚ. Praktykę zawodową odbyła 1 osoba (10 dni).
- Szkolenia w korzystaniu z elektronicznych źródeł informacji - przeszkolono 4 grupy studentów (35 osób). W czytelniach. W sali katalogowej, czytelnicy szkoleni są indywidualnie, kiedy bibliotekarz dostrzega, że czytelnik nie radzi sobie w posługiwaniu się katalogiem elektronicznym, czy przeszukiwaniem baz bibliograficznych, lub wyszukaniem artykułu z czasopisma dostępnego elektronicznie.
- Szkolenia prowadzone są również dla bibliotekarzy z bibliotek specjalistycznych: dla Biblioteki Wydziału Nauk Społecznych - 3 osoby w czasie 6 spotkań po 2 godziny, dla Biblioteki Wydziału Nauk o Ziemi - 3 osoby w czasie 3 spotkań po 2 godziny. Przeprowadzono prezentacje baz EBSCOhost dla bibliotekarzy BUŚ. Odbywały się regularne indywidualne szkolenia i konsultacje dla osób współpracujących przy opracowywaniu Bibliografii prac naukowych UŚI - w sumie było 11 godzin szkoleń.
- 3 osoby z bibliotek specjalistycznych dożyły praktyki wymagane do awansu na wyższe stanowiska.
- Systematycznie prowadzone są raz w tygodniu szkolenia w formie praktyk dla bibliotekarzy z bibliotek specjalistycznych na temat katalogu elektronicznego i tworzenia NUKAT.
- Biblioteka Uniwersytecka współpracuje też ze szkołami - przyjęto 11 grup młodzieży szkolnej zapoznając z biblioteką naukową (ponad 200 osób z terenu Katowic, Dąbrowy Górniczej i Zawiercia - szkoły średnie), 1 grupę bibliotekarzy (19 osób) z Biblioteki Pedagogicznej w Bielsku-Białej. W Oddziale Zbiorów Specjalnych przeprowadzono zajęcia dla studentów III roku filologii polskiej na temat księgoznawstwa.

Szeroką działalność informacyjną prowadzą też działające przy Bibliotece Uniwersyteckiej, prowadzone na mocy porozumień zawartych z Instytutem Goethego i British Council, biblioteki Niemiecka i Brytyjska. W Czytelni niemieckiej prowadzono zajęcia ze studentami kolegów językowych oraz uczniami gimnazjum na temat kultury niemieckiej i działalności Instytutu Goethego. Czytelnicy mogą korzystać z baz danych: Munzinger Archiv, Schoenfelder Plus i VLB. Kierowniczka biblioteki, mgr Elżbieta Grabarska uczestniczyła w dniach 22-26 kwietnia w konferencji w Monachium na temat kształtowania biblioteki jako centrum informacji..

W Czytelni Brytyjskiej stosowane są wszystkie formy działalności informacyjnej. Na CD-ROM dostępne są bazy ECCTIS i English in Britain, czytelnicy mogą też korzystać z baz za pośrednictwem internetu. Na prośbę British Council biblioteka przeprowadziła ankietę

czytelniczą w której wzięło udział 120 osób. Na terenie biblioteki zorganizowano wystwę „Where to study English”. Wystawy były prezentowane w Śląskich liceach ogólnokształcących. Dla uczniów klas licealnych przeprowadzono lekcje biblioteczne połączone z projekcją filmu nt. Wielkiej Brytanii. Raz w tygodniu odbywają się projekcje filmów dokumentalnych poświęconych kulturze i historii Wielkiej Brytanii.

Zbiory

Od 1.01. 2002 r. wprowadzono wyłącznie elektroniczny rejestr przybytków. Założono 3 księgi akcesji : dla kupna i innych (BGG), dla wymiany (BGGW) oraz dla darów (BGGD). W 3 księgach akcesji zarejestrowano łącznie - 1441 dokumentów wpływu. Ogółem wpłynęło do Biblioteki 10.730 vol. książek i czasopism (bez bieżącej prenumeraty) wartości - 386.883, 52 zł

Zakup książek finansowany był z następujących środków:

- Budżet Biblioteki Głównej – 5529 vol. na kwotę 267.027,97 zł
- Fundusze Instytutu Chemii – 50 vol. na kwotę 10.216,12 zł
- Fundusze Instytutu Matematyki – 60 vol. na kwotę 12.956,17 zł
- Instytut Goethego - 30 vol. na kwotę 1039,41 zł
- Dotacja z Fundacji Ochrony Środowiska - 107 vol. na kwotę 3491,64 zł
- Inne - 4 vol. na kwotę 896,00 zł

Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego zakupu nowości dokonuje w wielu księgarniach i bezpośrednio u wydawców. Brak w Katowicach dobrej księgarni naukowej nie ułatwia śledzenia naukowych nowości wydawniczych. Ścisła współpraca nawiązana jest z Księgarnią Domu Handlowego Nauki, Księgarnią Górnośląską, Wolne Słowo, sporadycznie z księgarnią "Nauka" i księgarnią Św. Jacka. Raz w tygodniu bibliotekarze odwiedzają księgarnie w Krakowie, szczególnie wydawnictwa Universitas.

Od maja 2002 r. podjęto współpracę z Firmą "E-Linea" Jana Andrzeja Choroszego z Wrocławia specjalizującą się w dystrybucji wydawnictw niskonakładowych. Wzrasta ilość zamówień składanych w księgarniach internetowych.

W maju 2002 r. gościł w Bibliotece profesor Saur (wydawnictwo K.G.Saur), który oferował bibliotece nabycie archiwów biograficznych (mikrofisz) na bardzo korzystnych warunkach.

W 2002 r. w dniach od 20-23.11.2002 r. Oddział Gromadzenia zorganizował przy współudziale firmy ABE - Marketing (Filia w Gliwicach) wystawę książek zagranicznych z zakresu szeroko pojętych nauk humanistycznych oraz biologii i ochrony środowiska. Zakupiono z wystawy (10% rabat) 74 vol. na kwotę 21.967,40 zł

Wymianę prowadzono z 257 instytucjami : 83 krajowymi i 174 zagranicznymi z których otrzymano 2629 vol. na kwotę 109.271,20 zł.

Wysłano w ramach wymiany do bibliotek współpracujących 1660 vol. na kwotę 35.546,72. Podjęto wymianę z 9 instytucjami m.in. z Centralną Biblioteką Geografii i Ochrony Środowiska PAN – Warszawa, Centrum Dziedzictwa Kulturowego Górnego Śląska – Katowice i Biblioteką Uniwersytetu Kardynała S. Wyszyńskiego - Warszawa

Na życzenie kontrahentów (wymiana zaczyna być bardziej kosztowna niż zakup książek) rozwiązano umowy o współpracy w wymianie wydawnictw z następującymi instytucjami: Biblioteką Uniwersytecką w Łodzi, Biblioteką Uniwersytecką w Poznaniu, a wstrzymano wysyłkę do Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie.

Wznowiono wymianę z następującymi instytucjami: Macedonian Academy Sciences and Art. Library – Skopje, Univerza v Ljubljani. Filozofska fakulteta, The British Library. Slavonic &

East European Collections – London, Scientific Library of Rostov-on-Don. State University Library, Journal of the Chinese Institute of Engineers – Taipei.

Rozwiązano umowę o współpracy w zakresie wydawnictw z Humboldt Universität zu Berlin.

Z instytucji zagranicznych w ramach wymiany otrzymano 1194 jedn. (w tym 11 CD, 28 mikrofisz) na kwotę 77.059,90 zł, a wysłano 806 vol. na kwotę 17.100,72 zł

Z zasobu dubletów Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego - 423 vol. przekazano w darze Bibliotece Głównej Akademii Techniczno - Humanistycznej w Bielsku – Białej, a 17 vol. na kwotę 152,00 przekazano Bibliotece Teologicznej Uniwersytetu Śląskiego

Jako dary w 2002 r. roku otrzymano ogółem 1530 vol. Systematycznie otrzymujemy z Instytutu Matematyki PAN w Warszawie 5 tytułów wydawnictw ciągłych i czasopism.

W 2002 r. na skutek odebrania Bibliotece dotychczasowych pomieszczeń przeniesiono magazyn dubletów i druków zbędnych znajdujący się na Wydziale Nauk Społecznych do pomieszczenia, którego powierzchnia uniemożliwia prowadzenie racjonalnej gospodarki tym zasobem.

W 2002 r. sporządzono i wysłano do bibliotek naukowych 22 listy dubletów i druków zbędnych, z których biblioteki wybrały - 313 woluminów.

Zbiory specjalne powiększyły się o 8 jednostek kartografii i grafiki. 119 starodruków zostało zmikrofiszowanych w Bibliotece Jagiellońskiej.

Do Rejestru Przybytków Dubletów i Druków Zbędnych wpisano 16 numerów akcesyjnych - łącznie 54 vol. na kwotę 79.845 zł

W 2002 r. tak jak i w latach poprzednich, działała Komisja Zakupu zwoływana przez kierownika Oddziału Gromadzenia na ogół raz w miesiącu.

Drogą prenumeraty, darów i wymiany wpłynęło W roku sprawozdawczym do biblioteki łącznie 973 tyt. czasopism bieżących i 39 tyt. baz danych.

Czasopisma dostarczały: „EBSCO/ Lange & Springer”- czasopisma zachodnie, „PRESS” – wschodnie i „RUCH S.A.”- polskie

Wiele czasopism polskich zamawiano wprost u wydawców, ponieważ z jednej strony kolporterzy nie są zainteresowani rozprowadzaniem wydawnictw niskonakładowych, a wydawcy też nie zawsze chcą korzystać z usług kolporterów.

Do dostawców wysłano łącznie 241 monitów, w tym: czasopisma zagraniczne – 180 monitów, czasopisma polskie – 61 monitów.

Drogą darów /listy dubletowe/ uzupełniono zbiory archiwalne o 398 vol.

Stan zbiorów BUŚ na koniec roku 2002 wg ksiąg inwentarzowych:

- Książki - **306.775** (w tym 27.773 - podręczniki i skrypty)
- Czasopisma - **16.663**
- Zbiory specjalne - **3.168**

Opracowanie zbiorów

Do inwentarzy zbiorów wpisano 8.396 książek, 381 vol. czasopism i 56 jednostek zbiorów specjalnych. Od 2002 nie prowadzi się oddzielnej księgi inwentarzowej dla skryptów i podręczników, z uwagi na to, iż nie kupuje się wielu egzemplarzy książek. Wykreślono z inwentarzy 1003 jednostki inwentarzowe.

Do katalogu elektronicznego wprowadzono łącznie 17605 opisów bibliograficznych, (8544 z BUŚ i 9.061 z bibliotek specjalistycznych)

Do NUKATa wprowadzono 327 opisów bibliograficznych.

Od początków tworzenia bazy po rok 2002 (włącznie) w OPAC WWW dostępnych jest 62121 tytułów i 104893 egzemplarze opracowanych dokumentów, spośród których ok. 51 % opracowano w Bibliotece Głównej.

Dokonano korekty dla ponad 2000 opisów, głównie wprowadzanych przez biblioteki wydziałowe.

W bieżącym roku system PROLIB nie pozwalał jeszcze na pobieranie opisów z Katalogu Narodowego NUKAT. Biblioteka Uniwersytecka wprowadzała jednak swoje opisy. System nie aktualizuje też automatycznie haseł w kopii CKHW oraz w lokalnej kartotece. Na razie aktualizacja odbywa się ręcznie.

Wykonano ogromną pracę, polegającą na usunięciu z katalogu kartkowego kart opisów książek ,opracowanych w bazie komputerowej. Zredukowało to szum informacyjny, a także umożliwiło zmniejszenie liczby szaf katalogowych o pięć, co z kolei pozwoliło rozładować ciasnotę w katalogu.

W ciągu roku opraviono tylko 282 vol . w tym 212vol., w pracowni introligatorskiej znajdującej się w magazynach , gdzie oprawę wykonują pracownicy magazynów w okresie zmniejszonej frekwencji czytelników.

Udostępnianie zbiorów

Zbiory udostępniane są czytelnikom na miejscu w 8 czytelniach: ogólnej, czasopism, matematycznej, chemicznej, informacji naukowej, zbiorów specjalnych, niemieckiej i brytyjskiej, w wypożyczalni do domu oraz poprzez wypożyczalnię międzybiblioteczną.

Takie rozproszenie czytelników, spowodowane jest warunkami lokalowymi i nieprzystosowaniem budynku do potrzeb biblioteki uniwersyteckiej

Wypożyczalnia ewidencji czytelników i wypożyczeń dokonuje elektronicznie. Ponieważ katalog elektroniczny obejmuje tylko część zbiorów czytelniczy zamawiali książki elektronicznie i tradycyjnie na rewersach.

W 2002 roku Wypożyczalnia zarejestrowała 4793 nowych czytelników. Wypisało się z Biblioteki - 4066 czytelników. 22 osoby skreślono z rejestru czytelników, ponieważ nie przedłużyli kart bibliotecznyc. Korzystało z wypożyczalni 18561 czytelników.

w tym:

Studenci Uniwersytetu Śląskiego	15484
Studenci innych uczelni	916
Pracownicy nie będący nauczycielami akademickimi	365
Pracownicy naukowci	732
Doktoranci Uniwersytetu Śląskiego	638
Doktoranci innych uczelni	23
Czytelnicy spoza uczelni – korzystający po wpłaceniu kaucji	43
Oddziały Biblioteki	29
Emeryci UŚl.	9
Pracownicy BUŚ	72
Czytelnicy nieaktywni, lecz zadłużeni w Bibliotece	25

STATYSTYKA CZYTELNIKÓW-STUDENTÓW wg wydziałów i uczelni

Studenci Uniwersytetu Śląskiego	Dzienni	Zaoczni	Ogółem
Wydział Biologii i Ochrony Środowiska	762	156	918
Wydział Filologiczny	2432	404	2836
Wydział Matematyki, Fizyki i Chemii	1781	244	2025
Wydział Nauk o Ziemi	522	218	740
Wydział Nauk Społecznych	2242	1265	3507
Wydział Pedagogiki i Psychologii	962	400	1362
Wydział Prawa i Administracji	983	1182	2165
Wydział Radia i Telewizji	58	30	88
Wydział Techniki	395	136	531
Wydział Teologii	166	6	172
Filia UŚl.w Cieszynie	92	67	159
Filia UŚl.w Rybniku	12	-	12
Filia UŚl. w Jastrzębiu Zdroju	27	1	28
Kolegium Języka Biznesu	330	8	338
Kolegium Nauczycielskie	1	1	2
Międzynarodowa Szkoła Nauk Politycznych	66	-	66
Międzywydziałowe Indywidualne Studia Matematyczno-Przyrodnicze	54	-	54
Międzywydziałowe Indywidualne Studia Humanistyczne	121	-	121
Szkoła Zarządzania	283	75	358
Śląska Międzynarodowa Szkoła Handlowa	2	-	2
Razem studenci Uniwersytetu Śląskiego	11291	4193	15484
STUDENCI INNYCH UCZELNI			
Akademia Ekonomiczna	503	59	562
Akademia Muzyczna	1	-	1
Akademia Sztuk Pięknych	9	-	9
Akademia Wychowania Fizycznego	40	1	41
Kolegium Nauczycielskie	20	16	36
Nauczycielskie Kolegium Jęz.Obcych	28	-	28
Politechnika Śląska	176	13	189
Śląska Akademia Medyczna	48	2	50
Razem studenci innych uczelni	825	91	916
OGÓLEM STUDENTÓW	12116	4284	16400

Ogółem zapisanych w wypożyczalni Biblioteki Uniwersyteckiej na 31.12.2002 r. czytelników - 18561.

W roku sprawozdawczym Wypożyczalnia Biblioteki Uniwersyteckiej odnotowała 56546 odwiedzin czytelników, którzy złożyli 80293 zamówienia na książki; wypożyczono - 56244 vol., sprolongowano wypożyczenie 46135 vol., nie zrealizowano 24069 zamówień

złożonych na tradycyjnych rewersach, z powodu wcześniej dokonanych wypożyczeń drogą elektroniczną. Konieczność utrzymywania tradycyjnego i elektronicznego zamawiania książek powoduje wiele nieporozumień i uciążliwości przede wszystkim dla czytelników. Zamawiając bowiem tradycyjnie, czytelnik nie jest w stanie sprawdzić, czy książka nie została wcześniej wypożyczona. Przy zamawianiu publikacji znajdujących się w katalogu elektronicznym, czytelnik natychmiast otrzymuje z systemu informację, że poszukiwana książka jest już wypożyczona i może ustawić się po nią „w kolejce”.

Czytelnicy zagubili 50 książek i w zamian za zagubione pozycje przekazali książki o łącznej wartości 820,30 zł i ekwiwalent pieniężny w wysokości 1002 zł.

Do czytelników, którzy w terminie nie zwracają wypożyczonych książek wysłano 875 upomnień. Za nieterminowy zwrot książek czytelnicy wpłacili 32 484,50 zł.

W stosunku do lat poprzednich w roku 2002 wyraźnie spadła liczba niezrealizowanych rewersów złożonych przez czytelników (w r. 2001- 47508 , w r. 2002- 24069). Ten wyraźny spadek spowodowany jest tym ,że coraz więcej książek czytelnicy znajdują w katalogu komputerowym Biblioteki.

Wypożyczalnia Międzybiblioteczna przyjęła od czytelników indywidualnych (magistrantów ,doktorantów i pracowników naukowych UŚl.) 2662 zamówienia na sprowadzenie publikacji i materiałów z bibliotek krajowych i zagranicznych, z których sprowadzono 2556 publikacji.

Ze 128 bibliotek i instytucji krajowych i zagranicznych do Wypożyczalni Międzybibliotecznej wpłynęło 1061 zamówień na wypożyczenie materiałów ze zbiorów Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego, z czego zrealizowano 658 , w tym 3 zagraniczne. 403 zamówienia pozostały bez realizacji (Biblioteka nie posiadała zamawianych publikacji). Dla bibliotek i instytucji korzystających z Wypożyczalni Międzybibliotecznej wykonano 4367 stron kserokopii i wysłano 171 stron w formie plików.

Po wprowadzeniu odpłatności za wypożyczenia (opłaty zryczałtowane za koszty wypożyczeń i usług pocztowych) od marca wypożyczalnia międzybiblioteczna zaczęła pobierać opłaty. Do kasy Uniwersytetu odprowadzono 9705 zł., natomiast z funduszy instytutowych przelano kwoty 1876 zł, 211 USD oraz 12 EUR.

Po wprowadzeniu opłat zmniejszyła się ilość zamówień w porównaniu do ubiegłego roku. Czytelnię Ogólną odwiedziło 10 055 czytelników (dane na podstawie księgi odwiedzin) w tym: studenci stacjonarni - 8224, studenci zaoczeni –751, pracownicy naukowci – 328, czytelnicy spoza uczelni – 752 osoby, udostępniono 20 530 vol.

Do Czytelni najczęściej trafiają czytelnicy, którzy szukają pomocy w zebraniu bibliografii i materiałów do prac dyplomowych i seminaryjnych. Pracownicy czytelni uczą studentów korzystania z elektronicznych baz informacyjnych ,ustalają poprawne opisy bibliograficzne ,wskazują właściwy kierunek poszukiwań. Rozległość tematów jest ogromna od „odpadów energetycznych” do „inspiracji filozoficznych w sztuce”.

Czytelnicy mają dostęp do 5 stanowisk komputerowych.

Czytelnię Czasopism odwiedziło 9540 czytelników, w tym ze zbiorów elektronicznych skorzystało 1709 osób /dane w oparciu o książkę odwiedzin.

Pod koniec roku mieliśmy pełnotekstowy dostęp do 6700 tytułów czasopism oraz do 720 tyt. Wydawnictwa Kluwer.

Kontrola zbiorów

Zgodnie z 10-letnim „Planem kontroli zbiorów” wykonano przewidziane na rok 2002 skontrum zbiorów o numerach inwentarzowych od 60 001 – 105 000, wpisanych do inwentarza w latach 1960-1971.

Poprzednia kontrola zbiorów o tej numeracji była przeprowadzona w latach 1989 – 1994.

Wyłoniono 102 brakujące książki wartości 0,84 zł., uznając je za braki względne do czasu następnej kontroli.

W czasie skontrum zbiory nie były wyłączone z udostępniania, co wymagało kilkakrotnego sprawdzania ujawnianych braków.

W roku sprawozdawczym wykonano dodatkowo 3 kontrole zbiorów :

- braków względnych /zgodnie z decyzją Dyrektora BUŚ / w bloku numerów inwentarzowych 510 001-536 000 /załącznik do protokołu skontrum z 7.12.1999 r. /
- dokonano przeglądu materiałów nieprzydatnych o treści zdezaktualizowanej wpisanych do inwentarza w latach 1960 – 1971, do usunięcia wyłoniono 52 pozycje ;
- książek wypożyczonych przez czytelników w latach 1974-1992 , które nie zostały przez nich zwrócone , mimo wielokrotnych upomnień, lub z powodu wypadków losowych - 290 pozycji ; / blok nr inw. 1-200 000 /;

Oddział Ewidencji i Kontroli Zbiorów BUŚ nadzorował skontra przeprowadzane przez komisje powoływane w bibliotekach specjalistycznych, zgodnie z zatwierdzonym przez Rektora 10-letnim planem kontroli tych zbiorów.

W 2002 r. kontrolą objęte były zbiory Biblioteki Uniwersyteckiej, o numerach inwentarzowych 1 – 200.000, znajdujące się w bibliotekach specjalistycznych - łącznie 26.642 woluminy, w bibliotekach wydziałów: Pedagogiki i Psychologii, Techniki, Prawa, Nauk o Ziemi, RTV, Nauk Społecznych oraz w dwu bibliotekach filologicznych - romanistycznej i anglistycznej.

Skontrum własnych zbiorów przeprowadziło 6 bibliotek – łącznie 19592 wol.

Przy okazji skontrów dokonywano selekcji zbiorów, wycofywano publikacje zdezaktualizowane, zniszczone, lub posiadane w nadmiernej ilości egzemplarzy. Łącznie z bibliotek specjalistycznych wycofano 6.593 woluminy oraz skreślono z inwentarzy 331 woluminów, których zwrotu nie można było wyegzekwować od czytelników.

Komputeryzacja

W roku 2002 nie dokonano w BUŚ żadnych zakupów inwestycyjnych. Modernizacji dokonywano wyłącznie poprzez drobne rozbudowy stanowisk komputerowych i sieci na bazie elementów stanowiących części zamienne

Wykaz ważniejszych prac wykonanych w 2002 roku:

Naprawy sprzętowe, reinstalacje oprogramowania i powtórne uruchomienie systemów obsługujących podstawowe systemy informatyczne biblioteki:

- InfoWare CD/HD
- Aplikacje graficzne Prolib (Gromadzenie, LKHW, CKHW)
- Serwis WWW
- Aplikacje obsługi bazy Arton

- Upgrade oprogramowania w systemie InfoWare do IRIS 5
- Reinstalacja systemowego i użytkowego oprogramowania po naprawach stacji roboczych lub po awariach systemów operacyjnych - około 135 komputerów.

W roku sprawozdawczym trwały prace nad poprawą systemu PROLIB, sprawdzano jego wydolność w obrębie zbiorów BG oraz przygotowywano się organizacyjnie i poprzez wprowadzenie zmian w systemie, do poszerzenia zamawiania książek z zasobów bibliotek specjalistycznych. W celu poprawienia współpracy z firmą Max Elektronik ustalono cykl roboczych spotkań, raz na kwartał podczas, których były omawiane i wyjaśniane zastrzeżenia i uwagi dotyczące działania systemu.

Pierwsze spotkanie odbyło się 27.06.2002r, uczestniczyli w nim informatycy z Biblioteki i firmy Max Elektronik oraz przedstawiciele dyrekcji obu stron. W rezultacie prowadzonych prac wyczyszczono moduł wypożyczalni. Modyfikowano połączenia z CKHW i NUKAT, prac nie udało się zakończyć.

Słaba moc obliczeniowa posiadanego sprzętu była przyczyną ograniczenia dostępu do systemu dla bibliotek specjalistycznych. Pracownicy tych bibliotek mogli logować się w systemie w godz. 7 – 9, a następnie dopiero po godz. 16-tej. Dwuletnie starania o zakup serwera SUN nie powiodły się.

Biblioteki specjalistyczne

Sieć bibliotek specjalistycznych powiększyła się o Bibliotekę w Ośrodku Dydaktycznym w Rybniku, powołaną zarządzeniem Rektora nr 79/2002 z dnia 25 listopada Sieć biblioteczno-informacyjną tworzy 8 bibliotek wydziałowych, 8 instytutowych, 1 przy katedrze, 6 przy pozawydziałowych jednostkach dydaktycznych i jedna czytelnia międzyinstytutowa na Wydziale Filologicznym.

Większość bibliotek specjalistycznych mieści się w ciasnych, niefunkcjonalnych i zaniedbanych pomieszczeniach. Najtrudniejsze warunki ma biblioteka Wydziału Biologii. Remont przeprowadzono w Bibliotece Germanistycznej.

Przybyło 16.804 książek i 1099 czasopism. Wykreślono z inwentarzy 6.081 woluminów z powodu ubytków i selekcji. Ogółem zbiory w bibliotekach specjalistycznych liczą 865.183 woluminy (w tym 152.367 podręczników) i 50.389 woluminów czasopism.

11 bibliotek opracowuje zbiory elektronicznie w jednolitym systemie PROLIB. Jedyne biblioteka Instytutu Bibliotekoznawstwa opracowuje zbiory w systemie SOWA (wprowadzono 6.000 rekordów) i z tego powodu nie są widoczne we wspólnym katalogu zbiorów bibliotek Uniwersytetu Śląskiego. Ograniczenia dostępu do systemu, spowodowane przeciążeniem serwera, są przyczyną opóźnień w opracowaniu bieżących nabytków.

Wzrosła ilość stanowisk komputerowych z 48 do 70 dla bibliotekarzy i z 26 do 53 dla czytelników.

W bibliotekach całej sieci pracuje 110 bibliotekarzy.

Działalność bibliotek możliwą do ujęcia statystycznego przedstawiają załączone tabele.

Plany na rok następny

- Zakup nowego serwera na potrzeby systemu PROLIB
- Porządkowanie magazynu dubletów i druków zbędnych
- Umieszczenie Bibliografii pracowników naukowych na stronie WWW,
- Intensywne propagowanie serwisów elektronicznych i organizowanie szkoleń.
- Analiza bieżącej prenumeraty czasopism zagranicznych w związku z planami utworzenia Polskiego Konsorcjum Elseviera w ramach Wirtualnej Biblioteki Nauki w ICM.

- Szkolenie w katalogowaniu w NUKAT pracowników bibliotek wydziałowych.
- Przeszkolić w opracowaniu w PROLIB-ie z uwzględnieniem NUKATa ostatnią grupę bibliotek wydziałowych (po zainstalowaniu nowego OPACa). Szkolenia będą miały charakter cykliczny.
- Rozpoczęcie prac nad przygotowaniem schematu sygnowania książek do wolnego dostępu w nowym budynku Biblioteki Uniwersyteckiej.
- Starania o przydzielenie Bibliotece pomieszczeń w budynku Bankowa 14, zajmowanych przez Wydział Prawa.

Podsumowanie

Biblioteka Uniwersytecka wypełniała wszystkie przypisane ustawą o szkołach wyższych i Statutem Uniwersytetu zadania. Trudne warunki lokalowe w jakich pracuje Biblioteka nie zawsze pozwalały na organizację obsługi czytelników w sposób satysfakcjonujący. Ograniczenia finansowe, a także sztywne przepisy ustawy o zamówieniach publicznych były przyczyną zaniechania oprawy i konserwacji zbiorów.

Najbardziej dokuczliwą była konieczność ograniczenia dostępu do systemu bibliotecznego z powodu słabego serwera. Planowany w ubiegłym roku zakup nowego serwera nie doszedł do skutku. Biblioteki specjalistyczne mogły wprowadzać dane do katalogów tylko w godz. 7 – 9 oraz po godz. 16-tej. Również korzystanie z innych baz było utrudnione. To co najbardziej utrudnia pracę, to rosnąca biurokracja, która absorbuje czas, jaki winien być przeznaczony przede wszystkim na użytek czytelników.

Biblioteka Uniwersytetu Śląskiego stwarza swoim czytelnikom możliwości dostępu do wielu renomowanych baz danych i innych źródeł informacji. Znacznie powiększyła się liczba czasopism dostępnych elektronicznie. Większość bibliotek specjalistycznych kataloguje już swoje zbiory komputerowo, przejmując opisy wcześniej sporządzone. Na pewno za sukces uznać należy współpracę z NUKAT-em. Prowadzone przez Bibliotekę szkolenia dla pracowników znacznie podniosły ich kwalifikacje. Jednak nie wszyscy pracownicy podjęli stworzone im warunki. Bardzo dobre efekty przynoszą systematyczne szkolenia czytelników w korzystaniu z elektronicznych źródeł informacji, baz danych i czasopism elektronicznych. Świadczy o tym ilość sesji wyszukiwawczych, a także – mimo wprowadzenia opłat – ilość zamówień w wypożyczalni międzybibliotecznej. To co napawa największym optymizmem, to nadzieja na budynek dla Biblioteki Uniwersyteckiej.

Katowice – marzec 2003

Sprawozdanie opracowała:
Wanda Dziadkiewicz – dyrektor Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego

Zbiory Bibliotek Uniwersytetu Śląskiego w 2002 r.

LP.	BIBLIOTEKA	Druki zwarte w wol 31.12.2002	Przybyło Wol.		Wykreśl. wol. z inw.		Skrypty w wol. 31.12.2002	Czasopisma zinw. W wol. 31.12.2002	Zbiory *		Kwota wydana na zakup książek w 2002
			2002	2001	2002	2001			oprac. elektr 2002	Ogól.	
1.	Polonistyczna	97 211	1 656	1 439	18	18	11 295	7 230	1 657	5 531	31 534, 94
2.	Instytutu Filologii Wschodniosłow.	59 833	557	313	7	54	9 601	-	1 982	3 689	8 868, 98
3.	Anglistyczna	46 383	1 021	2 165	570	330	3 519	-	1 637	10 161	28.527, 77
4.	Romanistyczna	27 681	749	282	3	292	488	-	746	4 575	32 088, 70
5.	Slawistyczna	27 013	536	968	3	4	2 413	-	602	1 130	7 174, 30
6.	Germanistyczna	16 603	599	524	4	120	4 033	-	-	-	13 320, 63
7.	Bibliologiczna	7 060	110	160	-	-	1 000	-	-	-	13 114, 00
8.	Katedry Filol.Klasycznej	3 714	108	122	-	-	-	-	-	-	5 120, 82
	Filologie Razem	285 498	5 336	5 993	605	818	32 349	7 230	6 624	25 086	139 750, 14
9.	Wydziału Nauk Społecznych	91 777	1 478	1 375	5 231	22	9 349	-	4 481	11 374	70 574, 15
10.	Wydziału Prawa	69 795	1 838	1 309	-	-	13 905	6 793	1 777	5 024	128 962, 00
11.	Wydziału Pedagog. i Psych.	64 048	1 176	2 294	131	58	11 504	4 257	5 116	6 014	36 912, 19
12.	Wydziału Nauk o Ziemi	34 086	521	440	-	-	11 313	310	716	2 532	36 614, 82
13.	Wydziału Techniki	25 074	654	599	6	7	7 944	-	663	2 253	34 092, 30
14.			359		-						

	Wydziału Biologii	22 727	273	-	13 607	11 963	-	26 429, 73
15.	Wydziału Radia i TV	10 060	267 215	43 54	2 917	-	- 27	13 811, 97
16.	Instytutu Fizyki	33 815	243 213	4 -	3 761	14 654	-	34 490, 28
17.	Studium Języków Obcych	6 332	210 195	56 10	10 633	277	-	8 779, 52
18.	Szkoła Zarządzania	1 708	578 904	- -	279	-	714 1987	28 429, 26
19.	Kolegium Języka Biznesu	3 410	304 341	- -	595	-	134 283	16 802, 47
20.	Filia W Cieszynie	64 486	1 565 1 647	5 104	34 242	4 905	2 017 2 468	52 665, 87
	RAZEM Wydziały	712 816	14529 15798	6081 1073	152 367	50 389	22 242 57048	628 314, 70
21.	Biblioteka Uniwersytetu Śl.	279 002	8 396 7 030	1 004 1 932	27 773	16 663	12 212 151 522	295 627, 31
	OGÓŁEM	991 818	22 925 22 828	7 085 3 005	180 140	67 052	34 454 208 570	923 942, 01
**	Międzynarodowej Szkoły Nauk Pol.	Depozyt 2 607	201 196	- -	- -	- -	- -	3 102, 50
**	Teologiczna	Depozyt 104 260	2 632 -	- -	744	1 425	-	65 983, 43
**	Biblioteka Niemiecka	Depozyt 5 196	215 250	79 33	-	-	-	-
**	Biblioteka i Czyt. Brytyjska	Depozyt 9 578	365 107	521 17	-	-	-	-

Sporządzono na podstawie rocznych sprawozdań zebranych od Bibliotek specjalistycznych.

* - oznacza wydaw. zwarte, ciągle, czasop. w wol. wpraw. na zasób/inwentarz/ 1997-2002.

Udostępnianie zbiorów w Bibliotekach Uniwersytetu Śląskiego w 2002 r.

			WYPOŻYCZALNIA				CZYTELNIE			SERWIS KOMPUTEROWY	
Lp.	BIBLIOTEKA	Ilość etat.	Ilość zarej. czytelników		Ilość wypożycz. wol.		Ilość miejsc	Ilość Odwiedzin		Stanowiska Komputerowe	
			2002	2001	2002	2001		2002	2001	Bibliotekarze	Czytel.
1.	Polonistyczna	13	2 974	3 272	32 155	37 719	68	23 013	26 699	6	-
2.	Instytutu Filologii Wschodniosłow.	3	825	800	8 656	8 866	Zbiory Udostępnia Międzyinstytutowa Czytelnia Neofilologiczna			3	-
3.	Anglistyczna	3	951	906	13 129	10 627				3	-
4.	Romanistyczna	3	1 016	968	4 606	4 838				3	3
5.	Slawistyczna	2, 5	860	802	4 339	3 459				2	-
6.	Germanistyczna	3	791	746	4 793	5 699				18	4 247
7.	Bibliologiczna	1	920	826	2 928	2 573	14	2 605	2 112	1	-
8.	Katedry Filologii Klasycznej	1	94	93	1 310	1 243	4	1 508	250	-	-
9.	Międzyinstytutowej Czytelni Neofilolog.	4	-	-	-	-	144	20 157	16 883	2	-
	Razem Filologia	33,5	8 431	8 413	71 916	75 024	248	51 530	50 082	21	3
10.	Wydziału Nauk Społecznych	12	3 572	2 949	17 077	14 494	97	39 056	38 012	8	16
11.	Wydziału Pedagogiki i Psych.	7	4 410	3 549	45 909	45 226	60	15 740	15 874	4	6
12.	Wydziału Prawa	10	2 473	1 729	35 055	10 981	71	38 702	30 897	4	3
13.	Wydziału Nauk o Ziemi	6	1 590	1 371	36 361	30 519	23	15 609	15 373	5	-
14.	Wydziału Techniki	6	1 401	1 374	7 997	10 091	18	3 472	4 031	3	2

15.	Wydziału Biologii	6	1 421 1 378	16 675 22 140	38	9 671 10 722	2	2
16.	Wydziału RTV	1, 5	455 488	3 102 2 897	10	482 708	1	-
17.	Instytutu Fizyki	4	1 556 1 520	7 687 8 108	60	8 719 9 025	2	4
18.	Studium Języków Obcych	1	1 501 1 367	6 949 6 309	4	166 113	1	-
19.	Kolegium Języka Biznesu	1	53 55	573 813	12	8 104 7 420	1	-
20.	Szkoła Zarządzania	1	522 373	1 841 1 150	32	2 107 1 489	1	3
21.	Międzynarodowa Szkoła N. Polityczn.	1	182 183	5 692 4 233	19	5 208 4 829	1	1
22.	Teologiczna	6, 5	786 -	5 983 -	38	3 006 -	10	10
23.	Filia w Cieszynie	13, 5	6 345 5 082	28 104 34 385	66	33 363 33 127	6	3
	Wydziały RAZEM	110	34 698 29 831	290 921 266 370	796	234 935 221 702	70	53
24.	Biblioteka Uniwersytetu Śl. *	86, 5	20 713 19 972	142 991 152 120	187	49 699 51 516	104	65
	OGÓLEM	196,5	55 411 49 803	433 912 418 490	983	284 634 273 218	174	118
	Biblioteka Niemiecka	2	761 775	8 366 7 617	9	3 430 3 437	1	1
	Biblioteka Brytyjska	3	1 391 1 480	32 266 32 844	11	1 135 -	2	2

Sporządzono na podstawie rocznych sprawozdań zebranych od Bibliotek specjalistycznych UŚL.

* - oznacza , że BUŚ to również dane Biblioteki Niemieckiej i Biblioteki Brytyjskiej

